

Stygmatyzacja i podwójne wykluczenie kobiet z niepełnosprawnością w perspektywie filozofii kultury

Agnieszka Trela

Słowa kluczowe: kobiecość, niepełnosprawność, stygmatyzacja, wykluczenie, kultura

Streszczenie: Dysertacja ma na celu poznawczą i kulturową analizę kumulacji czynników dyskryminujących w przypadku kobiet z niepełnosprawnością oraz związanych z tym implikacji psychologiczno-filozoficznych i socjologiczno-społecznych. Według ujęć wielu autorów, marginalizacja ta ma wiele płaszczyzn m.in. edukacyjną, społeczno-polityczną, seksualną, poznawczą (samostanowienie i decydowanie). Należy jednak zauważyć, że dane o dyskryminacji kobiet z niepełnosprawnością bywają niejednorodne i często się różnią.

Obecnie w świecie zachodnim często sięga się do interpretacji płci i kobiet przez pryzmat problematyki gender. Tematyka Gender Studies i niepełnosprawności często funkcjonuje obok siebie. Analiza tych zjawisk ma znaczenie teoretyczne i praktyczne. Ewaluacja ma więc na celu rozpoznanie faktycznego wpływu determinizmu biologicznego i stereotypów płci oraz ich uwarunkowań kulturowych. Kulturowe rozważania podejmą tematykę rzeczywistego wpływu tych spostrzeżeń na alienację, marginalizację i stygmatyzację kobiet z niepełnosprawnością.

Wnioski z niniejszej dysertacji mogą przyczynić się do rozszerzenia na nowe obszary rozważań nad trafnością tez oraz interpretacji stawianych w filozofii w aspekcie ekskluzji i niepełnosprawności. Wyniki badań przeglądowych mogą mieć ponadto daleko idące pozytywne znaczenie społeczne, bowiem obiektywne zaprezentowanie i społeczne uwypuklenie tego zjawiska może przyczynić się do faktycznego rozbudzenia ogólnospołecznego poczucia empatii, jak również uruchomienia mechanizmu zmiany paradygmatu w relacji kobieta-mężczyzna oraz osoba zdrowa a z niepełnosprawnością. Pomoże to również w aktywizacji i afirmacji kobiet z niepełnosprawnością.

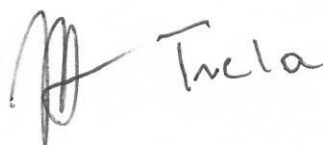
W rozdziale pierwszym omówiłam kwestię stygmatyzacji i wykluczenia w dyskursie społecznym i kulturowym, na podstawie literatury przedmiotu zdefiniowałam pojęcia stygmatyzacji, wykluczenia i dyskryminacji oraz opisałam wybrane wymiary niepełnosprawności.

Rozdział drugi przybliży proces rozwoju feminizmu z perspektywy filozofii kultury. Przyjrzałam się kwestii wykluczenia kobiet, podjęłam próbę zdefiniowania pojęcia „kobieta”, uwzględniając perspektywę *gender studies*, teorię *queer* i omówiłam feminizm w perspektywie historycznej od czasów sufrażystek po Judith Butler. Pokazałam także na przykładzie różnych kultur, jak wzory kultury definiowały na przestrzeni lat rolę kobiet w społeczeństwie.

W rozdziale trzecim zaprezentowałam filozoficzne konteksty cielesności kobiet w oparciu o koncepcje Elizabeth Grosz i Michela Foucaulta, przedstawiłam też kwestię wykluczonej seksualności kobiet z niepełnosprawnością.

Rozdział czwarty stanowi analizę blogów Karyn Laury Corner i Bethany Stevens, pokazującą, jak niepełnosprawność wpływa na tożsamość kobiet poza dyskursem naukowym, w praktyce życia codziennego. Pracę wieńczy program antydyskryminacyjny kobiet z niepełnosprawnością ujęty w formie zwartych rekomendacji.

2020-02-28

 Trela